

Downloaded via the EU tax law app / web

62017CJ0002

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kymmenes jaosto)

28 päivänä kesäkuuta 2018 (*1)

Ennakkoratkaisupyyntö – Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton välinen sopimus henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta – Siirtotyöläisten sosiaaliturva – Asetus (EY) N:o 883/2004 – Liitteen XI Espanjaa koskevan osan 2 kohta – Vanhuuseläke – Laskutapa – Teoreettinen määrä – Merkityksellinen vakuutusmaksuperuste – Erityissopimus – Vakuutusmaksuperusteen valinta – Kansallinen säännöstö, jolla työntekijä veloitetaan suorittamaan eläkevakuutusmaksuja vähimmäismaksuperusteiden mukaisesti

Asiassa C-2/17,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Galician itsehallintoalueen ylioikeus, Espanja) on esittänyt 13.12.2016 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 2.1.2017, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS)

vastaa

Jesús Crespo Rey,

Tesorería General de la Seguridad Socialin

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kymmenes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja E. Levits sekä tuomarit M. Berger ja F. Biltgen (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: E. Tanchev,

kirjaaja: hallintovirkamies L. Carrasco Marco,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 14.12.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

–

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS), edustajinaan A. R. Trillo García ja A. Alvarez Moreno, letrados,

–

Espanjan hallitus, asiamiehenään V. Ester Casas,

–

Euroopan komissio, asiamiehinään S. Pardo Quintillán, D. Martin ja J. Tomkin, päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta, on antanut seuraavan

tuomion

1

Ennakkoratkaisupyyntö koskee sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 (EUVL 2004, L 166, s. 1; oikaisu EUVL L 200, 7.6.2004, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 16.9.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 988/2009 (EUVL 2009, L 284, s. 43; jäljempänä asetus N:o 883/2004), tulkintaa.

2

Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat yhtäältä Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) (kansallinen sosiaaliturvalaitos, jäljempänä INSS) sekä toisaalta Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS) (yleinen sosiaaliturvarahasto, jäljempänä TGSS) ja Jesús Crespo Rey ja jossa on kyse Crespo Reyn vanhuuseläkkeen laskemisesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehty sopimus

3

Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton sopimuksella henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta, joka allekirjoitettiin 21.6.1999 Luxemburgissa (EYVL 2002, L 114, s. 6; jäljempänä henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehty sopimus), on sen 1 artiklan a ja d alakohdan mukaan tavoitteena myöntää Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Sveitsin kansalaisille maahantulo- ja oleskeluoikeus sekä oikeus ryhtyä harjoittamaan palkkatyötä, toimia itsenäisenä ammatinharjoittajana ja jäädä sopimuspuolten alueelle sekä myöntää heille samat elin-, palvelus- ja työolot kuin sopimuspuolten omille kansalaisille.

4

Kyseisen sopimuksen 2 artiklassa määrätään, että sopimuspuolen alueella laillisesti oleskelevia toisen sopimuspuolen kansalaisia ei syrjitä kansalaisuuden perusteella kyseisen sopimuksen liitteiden I, II ja III määräyksiä sovellettaessa ja niiden mukaisesti.

5

Samana sopimuksen 8 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Sopimuspuolet sääntelevät liitteen II mukaisesti sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista erityisesti seuraavien tavoitteiden varmistamiseksi:

a)

yhdenvertainen kohtelu;

b)

sovellettavan lainsäädännön määrittäminen;

c)

kansallisten lainsäädäntöjen mukaisesti huomioon otettavien kausien laskeminen yhteen etuuksien saamiseksi ja säilyttämiseksi sekä niiden laskemiseksi;

d)

etuuksien maksaminen sopimuspuolten alueella asuville henkilöille;

e)

viranomaisten ja laitosten keskinäinen avunanto ja hallinnollinen yhteistyö.”

6

Henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn sopimuksen liitteessä I olevan 9 artiklan, jonka otsikko on ”Yhdenvertainen kohtelu”, 1 ja 2 kohdassa määrätään seuraavaa:

”1. Sopimuspuolen kansalaista ei palkkatyöntekijänä saa kansalaisuutensa vuoksi saattaa toisen sopimuspuolen alueella kotimaisiin palkkatyöntekijöihin verrattuna eri asemaan työ- ja palvelussuhteen ehtojen suhteen erityisesti palkkauksen, irtisanomisen ja työttömyyden sattuessa saman alan työhön paluun tai uudelleen työllistämisen osalta.

2. Palkkatyöntekijä ja tämän liitteen 3 artiklassa tarkoitetut hänen perheensä jäsenet saavat samat sosiaaliset ja verotukseen liittyvät edut kuin kotimaiset työntekijät ja heidän perheenjäsenensä.”

7

Henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn sopimuksen liitettä II, jonka otsikko on ”Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittaminen”, on muutettu mainitulla sopimuksella perustetun sekakomitean 31.3.2012 tekemän päätöksen N:o 1/2012 (EUVL 2012, L 103, s. 51) liitteellä.

8

Henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn sopimuksen liitteessä II, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksen N:o 1/2012 liitteellä, olevassa 1 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Sopimuspuolet sopivat, että ne soveltavat keskenään sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisen alalla niitä Euroopan unionin säädöksiä, joihin tämän liitteen A osassa viitataan, ja sellaisina kuin ne ovat mainitussa A osassa mukautettuina, tai niitä vastaavia sääntöjä.

2. Käsitteellä ’jäsenvaltio(t)’, joka esiintyy tämän liitteen A osassa mainituissa säädöksissä, tarkoitetaan Euroopan unionin asianomaisten säädösten piiriin kuuluvien valtioiden lisäksi myös Sveitsiä.”

9

Henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn sopimuksen liitteessä II, sellaisena kuin se on muutettuna, olevassa A osassa luetellaan "säädökset, joihin viitataan" ja joihin kuuluu muun muassa asetus N:o 883/2004.

Asetus N:o 883/2004

10

Asetuksen N:o 883/2004 III osastoon, johon on koottu eri etuusryhmiä koskevat erityissäännökset, ja tarkemmin sen 5 lukuun, joka koskee "vanhuus- ja perhe-eläkkeitä", kuuluvan 52 artiklan, jonka otsikko on "Etuuksien myöntäminen", 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Toimivaltainen laitos laskee maksettavan etuuden määrän:

a)

soveltamansa lainsäädännön mukaisesti ainoastaan, jos etuuksiin oikeuttavat edellytykset ovat täyttyneet yksinomaan kansallisen lainsäädännön mukaan (itsenäinen etuus);

b)

laskemalla teoreettisen määrän ja sen jälkeen tosiasiallisen määrän (pro rata ?etuus) seuraavasti:

i)

etuuden teoreettinen määrä vastaa etuutta, jota asianomainen henkilö voisi vaatia, jos kaikki muiden jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaisesti täyttyneet vakuutus- ja/tai asumiskaudet olisivat täyttyneet kyseisen laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan etuuden myöntämispäivänä. Jos tämän lainsäädännön mukaan etuuden määrä ei riipu täyttyneiden kausien kestosta, kyseistä määrää pidetään teoreettisena määränä;

ii)

toimivaltainen laitos määrittää sen jälkeen pro rata ?etuuden tosiasiallisen määrän soveltamalla teoreettiseen määrään tämän laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan ennen riskin toteutumista täyttyneiden kausien pituuden ja kaikkien kyseessä olevien jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan ennen riskin toteutumista täyttyneiden kausien kokonaispituuden suhdetta."

11

Kyseisen asetuksen 56 artiklan, joka kuuluu samaan 5 lukuun ja jonka otsikko on "Etuuksien laskemista koskevat täydentävät säännökset", 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Asetuksen 52 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun teoreettisen ja pro rata ?määrän laskemiseksi sovelletaan seuraavia sääntöjä:

--

c)

jos jäsenvaltion lainsäädännössä edellytetään, että etuudet lasketaan tulojen, maksujen, maksuperusteiden, korotusten, ansioiden tai muiden määrien taikka niistä useamman yhdistelmän (keskimääräisten, suhteellisten, kiinteiden tai laskennallisten määrien) perusteella, toimivaltainen

laitos

i)

määrittää etuuksien laskentaperustan ainoastaan soveltamansa lainsäädännön nojalla täyttyneiden vakuutuskausien mukaisesti,

ii)

käyttää muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisesti täyttyneiden vakuutus- ja/tai asumiskausien mukaan laskettavien määrien määrittämiseksi samoja tekijöitä, joita käytetään sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti täyttyneiden vakuutuskausien määrittämiseen tai toteamiseen,

tarvittaessa asianomaisen jäsenvaltion osalta liitteessä XI säädettyjen menettelyjen mukaisesti;

— —”

12

Mainitun asetuksen liitteellä XI, jonka otsikko on ”Eryissäännökset jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen soveltamiseksi”, on tarkoitus ottaa huomioon jäsenvaltioiden eri sosiaaliturvajärjestelmien erityispiirteet sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevien sääntöjen soveltamisen helpottamiseksi. Asetuksen N:o 988/2009 johdanto-osan kolmannesta perustelukappaleesta ilmenee, että useat jäsenvaltiot ovat ehdottaneet sosiaaliturvalainsäädäntönsä soveltamista koskevia merkintöjä sisällytettäväksi tähän liitteeseen ja toimittaneet komissiolle oikeudelliset ja käytännön selvitykset lainsäädännöstään ja järjestelmistään.

13

Asetuksen N:o 883/2004 liitteen XI Espanjaa koskevan osan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”a)

Asetuksen 56 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla Espanjan teorettinen etuus lasketaan niiden tosiasiallisten vakuutusmaksujen perusteella, jotka henkilö on maksanut vuosina, jotka edelsivät välittömästi viimeistä maksua Espanjan sosiaaliturvajärjestelmään. Jos eläkkeen perusmäärää laskettaessa on otettava huomioon muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisia vakuutus- ja/tai asumiskausia, kyseisten kausien osalta käytetään Espanjan vakuutusmaksuperustaa, joka on ajallisesti lähimpänä viitekausia, ottaen huomioon kuluttajahintaindeksin kehitys.

b)

Saatua eläkkeen määrää korotetaan lisien määrällä ja rahanarvon muutoksilla, jotka lasketaan kutakin seuraava[a] vuotta kohti samanluonteisten eläkkeiden osalta.”

Espanjan oikeus

Yleinen sosiaaliturvalaki

14

Sosiaaliturvasta annetun yleisen lain (Ley General de la Seguridad Social), sellaisena kuin se on uudelleen laadittuna ja 20.6.1994 annetulla kuninkaan asetuksella 1/1994 (Real Decreto

Legislativo 1/1994) hyväksyttynä (BOE nro 154, 29.6.1994, s. 20658; jäljempänä yleinen sosiaaliturvalaki), jota sovelletaan ajallisesti pääasiaan, 162 §:ssä säädetään vanhuuseläkkeen perusmäärän laskemisesta maksuperusteisessa järjestelmässä.

15

Yleisen sosiaaliturvalain viidennen siirtymäsäännöksen, jonka otsikko on ”Vanhuuseläkkeen perusmäärää koskevat siirtymäsäännökset”, 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä mainitaan, että ”1.1.2013 lähtien vanhuuseläkkeen perusmäärä saadaan jakamalla eläkeoikeuden saamiskuukautta välittömästi edeltäviä 192 kuukautta vastaavat vakuutusmaksuperusteet 224:llä”.

Vuonna 2003 annettu ministeriön asetus

16

Ministeriön asetuksella TAS/2865/2003 (orden TAS/2865/2003), joka annettiin 13.10.2003 (BOE nro 250, 18.10.2003; jäljempänä vuonna 2003 annettu ministeriön asetus) säädetään edellytyksistä, joilla Espanjan sosiaaliturvajärjestelmään voidaan liittyä tekemällä erityissopimus.

17

Vuonna 2003 annetun ministeriön asetuksen 2 §:ssä määritellään henkilöt, jotka voivat tavanomaisesti tehdä tällaisen sopimuksen, ja kyse on olennaisilta osin sellaisista työntekijöistä, jotka eivät kuulu sosiaaliturvan piiriin.

18

Mainitun ministeriön asetuksen 6 §:ssä vahvistetaan vakuutusmaksuperusteet erityissopimuksen tekeville henkilöille, jotka voivat sopimukseen liittymisen yhteydessä valita jonkin seuraavista kuukausittaisen vakuutusmaksun perusteista:

–

kyseessä olevan henkilön ammattiluokkaa vastaavan vakuutusmaksuryhmän tavanomaisia riskejä varten tarkoitettu enimmäismaksuperuste

–

vakuutusmaksuperuste, joka saadaan jakamalla vakuutusmaksujen maksamisessa tietyllä ajanjaksolla käytetty tavanomaisia riskejä varten tarkoitettujen vakuutusmaksuperusteiden yhteismäärä 12:lla

–

itsenäisten ammatinharjoittajien erityisessä sosiaaliturvajärjestelmässä erityissopimuksen voimaantuloajankohtana voimassa oleva vähimmäismaksuperuste

–

määrältään edellä mainittujen kolmen mahdollisuuden mukaisesti määritettyjen vakuutusmaksuperusteiden väliin jäävä vakuutusmaksuperuste.

19

Vuonna 2003 annetun ministeriön asetuksen II osaan, jonka otsikko on ”Erytyssopimuksia

koskevat säännöt”, kuuluu 3 luku, johon on koottu ulkomailla työskenteleviin Espanjan kansalaisiin ja heidän lapsiinsa sekä Espanjassa asuviin mutta ulkomaiseen sosiaaliturvajärjestelmään kuuluviin henkilöihin sovellettaviin erityissopimukseen liittyvät säännökset.

20

Vuonna 2003 annetun ministeriön asetuksen 15 §, joka kuuluu kyseiseen 3 lukuun, liittyy ”ulkomailla työskenteleviä espanjalaissiirtolaisia ja heidän lapsiaan koskevaan erityissopimukseen”. Kyseisen pykälän 1 momentissa säädetään, että tällaisen sopimuksen voivat tehdä ”espanjalaissiirtolaiset ja heidän lapsensa, joilla on Espanjan kansalaisuus, olivatpa he aikaisemmin kuuluneet Espanjan sosiaaliturvan piiriin tai eivät, riippumatta heidän työskentelymaastaan tai siitä, onko kyseinen maa tehnyt Espanjan kuningaskunnan kanssa sosiaaliturvasopimuksen” ja ”espanjalaissiirtolaiset ja heidän lapsensa, joilla on Espanjan kansalaisuus, työskentelymaasta riippumatta, kun he palaavat Espanjaan, jos he eivät kuulu Espanjassa pakolliseen sosiaaliturvajärjestelmään”.

21

Mainitun pykälän 4 momentissa säädetään lisäksi seuraavaa:

”Tällaisen erityissopimustyypin osalta kuukausittaisen vakuutusmaksun peruste on joka tapauksessa yleisessä sosiaaliturvajärjestelmässä vahvistettu vähimmäismaksuperuste – –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

22

Crespo Rey on Espanjan kansalainen. Hän maksoi eläkevakuutusmaksuja Espanjassa useissa jaksoissa elokuun 1965 ja kesäkuun 1980 välisenä aikana Espanjan yleisessä sosiaaliturvajärjestelmässä vahvistettuja vähimmäismaksuperusteita korkeampien vakuutusmaksuperusteiden mukaisesti ennen asettumistaan asumaan Sveitsin valaliittoon. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan hän maksoi 1.5.1984–30.11.2007 eläkevakuutusmaksuja kyseisen valtion sosiaaliturvajärjestelmään.

23

Crespo Rey teki 1.12.2007 erityissopimuksen Espanjan sosiaaliturvaviranomaisen kanssa (jäljempänä 1.12.2007 tehty erityissopimus) ja maksoi kyseisestä ajankohdasta lähtien 1.1.2014 saakka eläkevakuutusmaksuja, joiden määrä oli laskettu Espanjan yleisessä sosiaaliturvajärjestelmässä vahvistetun vähimmäismaksuperusteen perusteella.

24

Crespo Reyille myönnettiin INSS:n 26.9.2014 tekemällä päätöksellä vanhuuseläke Espanjassa.

25

INSS otti kyseisen eläkkeen laskennassa yleisen sosiaaliturvalain viidennen siirtymäsäännöksen mukaisesti huomioon Crespo Reyn eläkkeelle jäämistään edeltäneiden 192 kuukauden aikana eli 1.1.1998–31.12.2013 maksamien eläkevakuutusmaksujen määrän.

26

INSS rinnasti 1.12.2007–31.12.2013 välisen ajan, jolloin sovellettiin 1.12.2007 tehtyä

erityissopimusta, Espanjassa täyttyneeseen ajanjaksoon. Niinpä se sovelsi asetuksen N:o 883/2004 liitteen XI Espanjaa koskevan osan 2 kohtaa ja valitsi laskentaperusteeksi kyseisen jakson osalta Crespo Reyn kyseisen sopimuksen perusteella maksamat eläkevakuutusmaksut.

27

Ajanjakson 1.1.1998–30.11.2007, jolloin Crespo Rey työskenteli Sveitsissä ennen mainitun sopimuksen tekemistä, osalta INSS otti asetuksen N:o 883/2004 liitteen XI Espanjaa koskevan osan 2 kohdan mukaisesti huomioon sen Espanjan vakuutusmaksuperusteen, joka oli ajallisesti lähimpänä viitekausia. INSS katsoi, että kyse oli joulukuun 2007 vakuutusmaksuperusteesta, jonka perusteella laskettiin Crespo Reyn saman sopimuksen perusteella maksama ensimmäinen, vähimmäismaksuperusteen mukaisesti maksettu eläkevakuutusmaksu.

28

Crespo Rey valitti kyseisestä päätöksestä Juzgado de lo Social no 1 de La Coruñaan (A Coruñaan sosiaalituomioistuin nro 1, Espanja) riitauttaakseen INSS:n laskelman hänen vanhuuseläkkeestään.

29

Kyseinen tuomioistuin hyväksyi Crespo Reyn valituksen, minkä jälkeen INSS valitti Juzgado de lo Social no 1 de La Coruña tuomiosta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen eli Tribunal Superior de Justicia de Galiciaan (Galician itsehallintoalueen ylioikeus, Espanja).

30

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, onko sen käsiteltäväksi saatetussa asiassa kyseessä oleva kansallinen lainsäädäntö yhteensopiva SEUT 45 artiklan 1 kohdan kanssa, koska yhtäältä vuonna 2003 annetun ministeriön asetuksen 15 §:ssä veloitetaan siirtotyöläinen suorittamaan eläkevakuutusmaksuja vähimmäismaksuperusteen mukaisesti ilman mahdollisuutta valita muuta maksuperustetta ja koska toisaalta INSS rinnastaa ajanjakson, johon sovelletaan kyseistä sopimusta, Espanjassa täyttyneeseen ajanjaksoon, jolloin kyseisen työntekijän vanhuuseläkkeen teoreettisen määrän laskemisessa otetaan huomioon ainoastaan mainitun sopimuksen perusteella maksetut vähimmäismaksuperusteen mukaisesti suoritetut eläkevakuutusmaksut, vaikka kyseinen työntekijä oli maksanut eläkevakuutusmaksuja Espanjassa vähimmäismaksuperusteita korkeampien vakuutusmaksuperusteiden mukaisesti ennen kuin hän käytti oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen.

31

Siinä tapauksessa, että unionin tuomioistuin toteaisi tällaisen yhteensopimattomuuden, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii vielä sitä, onko siirtotyöläisen vanhuuseläkkeen teoreettisen määrän laskennassa otettava SEUT 45 artiklan ja asetuksen N:o 883/2004 liitteen XI Espanjaa koskevan osan 2 kohdan mukaan huomioon se vakuutusmaksuperuste, jota kyseinen henkilö sovelsi Espanjassa viimeksi suorittamissa todellisissa eläkevakuutusmaksuissa, ennen kuin hän käytti oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, eli korkeampi vakuutusmaksuperuste kuin se, jonka mukaan mainitun työntekijän 1.12.2007 tehdyn erityissopimuksen perusteella maksamat eläkevakuutusmaksut oli laskettu.

32

Tässä tilanteessa Tribunal Superior de Justicia de Galicia on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1)

Onko vakuutusmaksuperusteiden, jotka perustuvat sellaisen Espanjan kansallisen oikeussäännön soveltamiseen, jonka mukaan kotimaahan palannut siirtotyöläinen, jonka Espanjassa viimeksi maksamat todelliset eläkevakuutusmaksut olivat vähimmäismaksuperusteiden mukaisia suuremmat, voi tehdä sopimuksen ainoastaan vähimmäismaksuperusteiden mukaisien eläkevakuutusmaksujen säilyttämisestä, vaikka hänelle olisi tarjottu mahdollisuutta tehdä tällainen sopimus korkeammilla vakuutusmaksuperusteilla, jos hän olisi pysynyt kotimaassaan, katsottava jäävän [asetuksen N:o 883/2004] liitteen XI Espanjaa koskevan osan 2 kohdan ilmaisun ”Espanjan vakuutusmaksuperusta, joka on ajallisesti lähimpänä viitekausia” ulkopuolelle?

2)

Jos edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi, voidaanko siirtotyöläiselle aiheutunut vahinko [asetuksen N:o 883/2004] liitteen XI Espanjaa koskevan osan 2 kohdan mukaisesti korvata asianmukaisesti siten, että huomioon otetaan Espanjassa viimeksi maksetut todelliset eläkevakuutusmaksut asianmukaisesti tarkistettuna ja aikaa, jolloin henkilö maksoi vakuutusmaksuperusteiden säilyttämisestä tehdyn sopimuksen mukaisia eläkevakuutusmaksuja, pidetään neutraalina tai laskelman ulkopuolelle jäävänä ajanjaksona?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

33

Espanjan hallitus esittää oikeudenkäyntiväitteen ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamista vastaan perusteenaan se, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin arvioi virheellisesti tosiseikat, joiden tutkiminen ei ollut muutoksenhaun kohteena, mistä seuraa, että unionin tuomioistuimelta pyydetään tulkintaa, jolla ei ole yhteyttä pääasian tosiseikkoihin.

34

Tältä osin on muistutettava, että SEUT 267 artiklassa tarkoitettussa menettelyssä, joka perustuu kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen tehtävien selkeään jakoon, oikeusriidan tosiseikaston arvioiminen kuuluu yksinomaan kansallisen tuomioistuimen toimivaltaan. Yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimen on siten lähtökohtaisesti ratkaistava ne (ks. mm. tuomio 10.2.2011, Haribo Lakritzen Hans Riegel ja Österreichische Salinen, C-436/08 ja C-437/08, EU:C:2011:61, 41 kohta ja tuomio 22.10.2009, Zurita García ja Choque Cabrera, C-261/08 ja C-348/08, EU:C:2009:648, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

35

Unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän pyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen

ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 5.12.2006, Cipolla ym., C-94/04 ja C-202/04, EU:C:2006:758, 25 kohta ja tuomio 22.9.2016, Breitsamer und Ulrich, C-113/15, EU:C:2016:718, 33 kohta).

36

Mainittua merkityksellisyyttä koskevaa olettamaa ei voida kumota pelkästään sillä, että yksi pääasian asianosaisista riitauttaa tietyt tosiseikat, joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä ja joista mainitun pääasian kohteen määrittäminen riippuu (tuomio 5.12.2006, Cipolla ym., C-94/04 ja C-202/04, EU:C:2006:758, 26 kohta ja tuomio 22.9.2016, Breitsamer und Ulrich, C-113/15, EU:C:2016:718, 34 kohta).

37

Nyt käsiteltävässä asiassa Espanjan hallitus ja INSS ovat väittäneet unionin tuomioistuimessa, että, toisin kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää, Crespo Rey jatkoi 1.12.2007 – jolloin 1.12.2007 tehty erityissopimus tehtiin – ja 31.12.2013 – jolloin hän jäi eläkkeelle – välisenä aikana työskentelyä ja eläkevakuutusmaksujen maksamista Sveitsissä.

38

Se, oliko Crespo Rey palannut Espanjaan vai jatkoiko hän työskentelyä ja eläkevakuutusmaksujen maksamista Sveitsissä silloin, kun kyseinen sopimus tehtiin, kuuluu pääasian tosiseikastoon eikä sen tutkiminen ole unionin tuomioistuimen tehtävä.

39

Tässä tilanteessa Espanjan hallituksen esittämä oikeudenkäyntiväite on hylättävä.

Asiakysymys

40

On muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välille SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyössä unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan asian. Unionin tuomioistuimen on tämän vuoksi tarvittaessa muotoiltava sille esitetyt kysymykset uudelleen. Unionin tuomioistuimen tehtävänä on nimittäin tulkita kaikkia unionin oikeuden säännöksiä, joita kansalliset tuomioistuimet tarvitsevat ratkaistessaan niiden käsiteltäväksi saatettuja asioita, vaikka näitä säännöksiä ei olisi nimenomaisesti mainittu kansallisten tuomioistuinten unionin tuomioistuimelle esittämässä kysymyksissä (tuomio 19.10.2017, Otero Ramos, C-531/15, EU:C:2017:789, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

41

On siis niin, että vaikka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on muodollisesti rajoittanut kysymyksensä koskemaan vain asetuksen N:o 883/2004 liitteen XI Espanjaa koskevan osan 2 kohdan tulkintaa, tämä seikka ei estä unionin tuomioistuinta esittämästä sille kaikkia unionin oikeuden tulkintaan liittyviä seikkoja, jotka saattavat olla hyödyllisiä kansallisen tuomioistuimen arvioidessa käsiteltävään olevaa asiaa, riippumatta siitä, onko kansallinen tuomioistuin viitannut niihin kysymyksissään. Unionin tuomioistuimen on poimittava kaikista kansallisen tuomioistuimen

esittämistä seikoista ja erityisesti ennakkoratkaisupyynnön perusteluista ne unionin oikeutta koskevat seikat, joita on syytä tulkita, kun otetaan huomioon riidan kohde (ks. analogisesti tuomio 19.10.2017, Otero Ramos, C-531/15, EU:C:2017:789, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

42

Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tiedustelevan sitä, onko pääasiassa kyseessä oleva kansallinen säännöstö yhteensopiva SEUT 45 artiklan kanssa, koska sillä veloitetaan Espanjan sosiaaliturvaviranomaisen kanssa erityissopimuksen tehnyt siirtotyöläinen maksamaan eläkevakuutusmaksuja vähimmäisperusteen mukaisesti, jolloin toimivaltainen laitos rinnastaa asetuksen N:o 883/2004 liitteen XI Espanjaa koskevan osan 2 kohdan perusteella kyseisen erityissopimuksen piiriin kuuluvan ajanjakson Espanjassa täyttyneeseen ajanjaksoon, kun se laskee kyseisen työntekijän vanhuuseläkkeen teoreettisen määrän, ja ottaa huomioon ainoastaan mainitun työntekijän kyseisen sopimuksen perusteella maksamat eläkevakuutusmaksut, vaikka kyseinen työntekijä oli maksanut eläkevakuutusmaksuja Espanjassa vähimmäisperusteita korkeampien vakuutusmaksuperusteiden mukaisesti ennen kuin hän käytti oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen.

43

Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, joka koskee siirtotyöläistä, joka on jäsenvaltion kansalainen ja joka on työskennellyt ja maksanut eläkevakuutusmaksuja Sveitsissä tietyn ajan, pääasiassa kyseessä olevaa kansallista säännöstöä on arvioitava siten, että huomioon otetaan henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn sopimuksen määräykset.

44

Edellä esitetyn perusteella on ymmärrettävä, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksillään, jotka on syytä tutkia yhdessä, olennaisilta osin sitä, onko henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehtyä sopimusta tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jolla veloitetaan kyseisen jäsenvaltion sosiaaliturvaviranomaisen kanssa erityissopimuksen tehnyt siirtotyöläinen maksamaan eläkevakuutusmaksuja vähimmäisperusteen mukaisesti, jolloin mainitun jäsenvaltion toimivaltainen laitos rinnastaa kyseisen erityissopimuksen piiriin kuuluvan ajanjakson samassa jäsenvaltiossa täyttyneeseen ajanjaksoon, kun se laskee hänen vanhuuseläkkeensä teoreettisen määrän, ja ottaa sen laskemisessa huomioon ainoastaan työntekijän kyseisen sopimuksen perusteella maksamat eläkevakuutusmaksut, vaikka tämä oli maksanut eläkevakuutusmaksuja kyseisessä jäsenvaltiossa vähimmäisperusteita korkeampien vakuutusmaksuperusteiden mukaisesti ennen kuin käytti oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, kun otetaan vielä huomioon, että tällaisen sopimuksen tekevällä kotimaahansa jäävällä työntekijällä, joka ei käytä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, on mahdollisuus suorittaa eläkevakuutusmaksuja vähimmäismaksuperusteita korkeampien vakuutusmaksuperusteiden mukaisesti.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

45

On aluksi muistutettava, että asetuksella N:o 883/2004 ei luoda yhteistä sosiaaliturvajärjestelmää vaan annetaan erillisten kansallisten järjestelmien jäädä edelleen voimaan, ja asetuksen tarkoituksena on ainoastaan näiden järjestelmien yhteensovittaminen. Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltiot siis säilyttävät toimivaltansa sosiaaliturvajärjestelmiensä sisällön määrittämisen osalta (ks. mm. tuomio 21.2.2013, Salgado

González, C-282/11, EU:C:2013:86, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 7.12.2017, Zaniewicz-Dybeck, C-189/16, EU:C:2017:946, 38 kohta).

46

Koska alaa ei ole unionin tasolla yhdenmukaistettu, kunkin jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan vapaasti vahvistaa muun muassa edellytykset, joiden täyttyessä oikeus etuuksiin syntyy (tuomio 21.2.2013, Salgado González, C-282/11, EU:C:2013:86, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 7.12.2017, Zaniewicz-Dybeck, C-189/16, EU:C:2017:946, 39 kohta).

47

Jäsenvaltioiden on kuitenkin tätä toimivaltaa käyttäessään noudatettava unionin oikeutta ja erityisesti niitä EUT-sopimuksen määräyksiä, jotka koskevat jokaiselle unionin kansalaiselle tunnustettua vapautta liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella (tuomio 21.2.2013, Salgado González, C-282/11, EU:C:2013:86, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 7.12.2017, Zaniewicz-Dybeck, C-189/16, EU:C:2017:946, 40 kohta).

48

Kuten henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevan sopimuksen johdanto-osasta, 1 artiklasta ja 16 artiklan 2 kohdasta käy ilmi, sopimuksen tarkoituksena on toteuttaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Sveitsin valaliiton kansalaisten hyväksi henkilöiden vapaa liikkuvuus sopimuspuolten alueella tukeutumalla unionissa sovellettaviin säännöksiin, joissa käytettyjä käsitteitä on tulkittava unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti (tuomio 19.11.2015, Bukovansky, C-241/14, EU:C:2015:766, 40 kohta ja tuomio 21.9.2016, Radgen, C-478/15, EU:C:2016:705, 36 kohta).

49

Tässä yhteydessä on tuotava esiin se, että mainittu tavoite sisältää kyseisen sopimuksen 1 artiklan a ja d alakohdan mukaan tavoitteen myöntää näille kansalaisille muun muassa maahantulo- ja oleskeluoikeus ja oikeus ryhtyä harjoittamaan palkkatyötä sekä samat elin-, palvelus- ja työolot kuin omille kansalaisille (tuomio 21.9.2016, Radgen, C-478/15, EU:C:2016:705, 37 kohta).

50

Niinpä henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn sopimuksen 8 artiklan a alakohdassa täsmennetään, että sopimuspuolet sääntelevät kyseisen sopimuksen liitteen II mukaisesti sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi.

51

Henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn sopimuksen liitteessä I olevassa 9 artiklassa, jonka otsikko on "Yhdenvertainen kohtelu", taataan sopimuksen 2 artiklassa vahvistetun syrjintäkiellon periaatteen soveltaminen työntekijöiden vapaan liikkuvuuden alalla (tuomio 19.11.2015, Bukovansky, C-241/14, EU:C:2015:766, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 21.9.2016, Radgen, C-478/15, EU:C:2016:705, 40 kohta).

52

Pääasian osalta on mainittava, että ellei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtäviin tältä osin kuuluvassa tutkinnassa muuta ilmene, Crespo Reyn on katsottava käyttäneen oikeuttaan

vapaaseen liikkuvuuteen tekemällä palkkatyötä Sveitsin alueella. Tästä seuraa, että hän kuuluu henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn sopimuksen soveltamisalaan ja voi näin ollen vedota mainittuun sopimukseen lähtövaltiotaan vastaan.

53

Nyt käsiteltävässä asiassa on mainittava, että Crespo Reyn vanhuuseläkkeen laskennassa käytettävä viitejakso on yleisen sosiaaliturvalain viidennen siirtymäsäännöksen perusteella 1.1.1998–31.12.2013 välinen aika.

54

Edellä 23 kohdassa toistetusta tosiseikaston kuvauksesta ilmenee, että Crespo Rey teki 1.12.2007 tehdyn erityissopimuksen, jonka nojalla hän maksoi eläkevakuutusmaksuja vähimmäismaksuperusteen mukaisesti 31.12.2013 saakka.

55

Pääasiassa siitä, että Crespo Rey teki 1.12.2007 tehdyn erityissopimuksen, seurasi, että INSS perusti hänen vanhuuseläkkeensä teoreettista määrää koskevan laskelman vähimmäismaksuperusteeseen.

56

INSS otti näin ollen kyseistä ajanjaksoa koskevan vakuutusmaksuperusteen määrittämisessä huomioon asetuksen N:o 883/2004 liitteen XI Espanjaa koskevan osan 2 kohdan mukaisesti ne Crespo Reyn maksamat todelliset eläkevakuutusmaksut vuosina, jotka edelsivät välittömästi viimeistä sosiaaliturvajärjestelmään suoritettua maksua, eli hänen 1.12.2007 tehdyn erityissopimuksen nojalla vähimmäismaksuperusteen mukaisesti maksamansa maksut.

57

Ajanjakson 1.1.1998–30.11.2007, jolloin Crespo Rey työskenteli Sveitsissä mutta ei ollut vielä tehnyt kyseistä sopimusta, osalta INSS otti asetuksen N:o 883/2004 liitteen XI Espanjaa koskevan osan 2 kohdan mukaisesti huomioon viitekausia ajallisesti lähimmän Espanjan vakuutusmaksuperusteen. INSS katsoi tältä osin, että kyse oli joulukuun 2007 vakuutusmaksuperusteesta eli tässäkin vähimmäismaksuperusteesta, jonka mukaisesti Crespo Rey maksoi mainitun erityissopimuksen perusteella suorittamansa eläkevakuutusmaksut.

58

Tästä seuraa, että sen, että INSS rinnasti 1.12.2007 tehdyn erityissopimuksen piiriin kuuluvan jakson Espanjassa täytettyyn työskentelyjaksoon, tuloksena Crespo Reyn vanhuuseläkkeen teoreettisen määrän laskemisessa otettiin huomioon ainoastaan vähimmäismaksuperuste, jonka mukaisesti hän maksoi mainitun sopimuksen perusteella suorittamansa eläkevakuutusmaksut.

59

Tässä yhteydessä on huomautettava ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenevän, että Crespo Rey maksoi eläkevakuutusmaksuja Espanjan sosiaaliturvajärjestelmään mainitun sopimuksen perusteella sovellettavia vähimmäismaksuperusteita korkeammilla vakuutusmaksuperusteilla ennen kuin hän käytti oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen ja teki 1.12.2007 tehdyn erityissopimuksen.

60

Vuonna 2003 annetun ministeriön asetuksen 15 §:n 4 momentin mukaan siirtotyöläinen ei voi erityissopimuksen tekemisen jälkeen vapaasti jatkaa eläkevakuutusmaksujen suorittamista korkeampien vakuutusmaksuperusteiden mukaisesti vaan vakuutusmaksujen suuruus määräytyy tällaisen sopimuksen soveltamisen yhteydessä pakollisesti Espanjan yleisessä sosiaaliturvajärjestelmässä vahvistetun vähimmäismaksuperusteen perusteella.

61

Tästä syystä silloin, kun siirtotyöläinen on pääasian tilanteen tavoin maksanut eläkevakuutusmaksuja kyseessä olevan jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmään vähimmäismaksuperusteita korkeampien vakuutusmaksuperusteiden mukaisesti ennen kuin hän käytti oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen ja teki 1.12.2007 tehdyn erityissopimuksen, kyseisen työntekijän tekemänsä sopimuksen perusteella maksamat eläkevakuutusmaksut eivät vastaa maksuja, jotka hän olisi todellisuudessa maksanut, jos hän olisi jatkanut työskentelyään samoilla ehdoilla mainitussa jäsenvaltiossa.

62

Lisäksi on korostettava, että INSS ja Espanjan hallitus ovat sekä kirjallisissa huomautuksissaan että unionin tuomioistuimessa järjestetyssä istunnossa myöntäneet, että pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa säännöstössä ei aseteta tällaista velvollisuutta kotimaahansa jääville työntekijöille, jotka eivät ole käyttäneet oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen ja jotka työskentelevät näin ollen koko työuransa Espanjassa. Heillä on nimittäin mahdollisuus maksaa eläkevakuutusmaksuja vähimmäismaksuperusteita korkeampien vakuutusmaksuperusteiden mukaisesti.

63

Tästä seuraa, että kun pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa säännöstössä veloitetaan erityissopimuksen tekevät siirtotyöläiset maksamaan vähimmäisperusteiden mukaisesti laskettuja eläkevakuutusmaksuja, sillä otetaan käyttöön erilainen kohtelu, joka voi olla siirtotyöläisille epäedullinen verrattuna kotimaahansa jääviin työntekijöihin, jotka työskentelevät koko työuransa kyseisessä jäsenvaltiossa.

64

INSS ja Espanjan hallitus esittävät tässä yhteydessä, että erityissopimuksen tekemisellä pyritään mahdollistamaan se, että siirtotyöläinen voi välttää Espanjassa saamansa eläkkeensä määrän pienenemisen sen seurauksena, että hän on käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen.

65

On kuitenkin todettava, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa siirtotyöläinen, joka tekee erityissopimuksen, voi todellisuudessa kärsiä vanhuuseläkkeensä määrän huomattavasta pienenemisestä, sillä – kuten edellä 59 kohdassa jo mainittiin – kyseisen eläkkeen teoreettisen määrän laskemisessa otetaan huomioon ainoastaan kyseisen henkilön mainitun erityissopimuksen perusteella suorittamat eläkevakuutusmaksut eli vähimmäismaksuperusteen mukaisesti lasketut maksut.

66

Tähän on lisättävä, että näin ei olisi, jos tällainen työntekijä olisi maksanut eläkevakuutusmaksuja yksinomaan toisessa jäsenvaltiossa erityissopimusta tekemättä sen jälkeen, kun hän oli käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen.

67

Asetuksen N:o 883/2004 liitteen XI Espanjaa koskevan osan 2 kohdassa säädetään, että siirtotyöläisen eläkkeen perusmäärän laskennassa on otettava tämän muissa jäsenvaltioissa kerryttämien kausien osalta huomioon se Espanjan vakuutusmaksuperuste, ”joka on ajallisesti lähimpänä viitekausia”.

68

Niinpä pääasian kaltaisessa tilanteessa, jossa kyseinen työntekijä on maksanut eläkevakuutusmaksuja kyseessä olevan jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmään vähimmäismaksuperusteita korkeampien maksuperusteiden mukaisesti ennen kuin hän käytti oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, hänen vanhuuseläkkeensä määrän laskemisessa käytettävä merkityksellinen vakuutusmaksuperuste olisi mainitun työntekijän kyseisessä jäsenvaltiossa suorittama viimeinen eläkevakuutusmaksu eli erityissopimuksen mukaista vähimmäismaksuperustetta korkeamman vakuutusmaksuperusteen mukaisesti maksettu eläkevakuutusmaksu.

69

Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kansallinen säännöstö, jolla siirtotyöläinen, joka tekee kyseessä olevan jäsenvaltion sosiaaliturvaviranomaisen kanssa erityissopimuksen, veloitetaan maksamaan eläkevakuutusmaksuja vähimmäismaksuperusteiden mukaisesti, vaikka kyseinen henkilö on maksanut eläkevakuutusmaksuja kyseisessä jäsenvaltiossa vähimmäismaksuperustetta korkeampien maksuperusteiden mukaisesti ennen kuin hän käytti oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, jolloin kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos rinnastaa kyseisen sopimuksen piiriin kuuluvan jakson kyseisessä jäsenvaltiossa täytettyyn jaksoon, kun se laskee mainitun työntekijän vanhuuseläkkeen teoreettisen määrän, ja ottaa laskelmassa huomioon ainoastaan työntekijän mainitun sopimuksen perusteella vähimmäismaksuperusteen mukaisesti suorittamat eläkevakuutusmaksut, voi olla tällaiselle työntekijälle epäedullinen verrattuna sellaisiin henkilöihin, jotka työskentelevät koko työuransa kyseisessä jäsenvaltiossa.

70

Koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee myös sitä, mitä seurauksia sen on johdettava kansallisen säännöstön ja unionin oikeuden mahdollisesta yhteensopimattomuudesta, on muistutettava, että yhdenmukaisen tulkinnan periaate edellyttää, että kansalliset tuomioistuimet tekevät toimivaltansa rajoissa kaiken mahdollisen ottamalla huomioon kansallisen oikeuden kokonaisuudessaan ja soveltamalla siinä hyväksytyjä tulkintatapoja taatakseen unionin oikeuden täyden tehokkuuden ja päätyäkseen ratkaisuun, joka on sillä tavoitellun päämäärän mukainen (tuomio 13.7.2016, Pöpperl, C-187/15, EU:C:2016:550, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

71

Tällä kansallisen oikeuden unionin oikeuden mukaista tulkintaa koskevalla periaatteella on tosin tietyt rajat. Kansallisen tuomioistuimen velvollisuutta tukeutua unionin oikeuden sisältöön, kun se tulkitsee ja soveltaa asiaan liittyviä kansallisen oikeuden säännöksiä, rajoittavat siten yleiset

oikeusperiaatteet, eikä kyseinen velvollisuus voi olla perustana kansallisen oikeuden *contra legem* ?tulkinnalle (tuomio 13.7.2016, Pöpperl, C-187/15, EU:C:2016:550, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

72

Jollei tällainen unionin oikeuden mukainen soveltaminen ole mahdollista, kansallisella tuomioistuimella on velvollisuus soveltaa unionin oikeutta kokonaisuudessaan ja suojata unionin oikeudessa yksityisille annettuja oikeuksia jättämällä tarvittaessa kaikki unionin oikeuden vastaiset kansalliset oikeussäännöt soveltamatta siltä osin kuin ne nyt käsiteltävän asian olosuhteissa johtaisivat unionin oikeuden vastaiseen lopputulokseen (tuomio 13.7.2016, Pöpperl, C-187/15, EU:C:2016:550, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

73

Kun kansallisen oikeuden mukaan eri henkilöryhmiä kohdellaan unionin oikeuden vastaisesti eri tavalla, epäedullisessa asemassa olevaan ryhmään kuuluvia henkilöitä on kohdeltava samalla tavoin ja heihin on sovellettava samaa järjestelmää kuin muihin asianomaisiin. Edullisessa asemassa olevan ryhmän jäseniin sovellettava järjestelmä on siinä tapauksessa, ettei unionin oikeutta ole sovellettu asianmukaisesti, ainoa pätevä viitejärjestelmä (tuomio 13.7.2016, Pöpperl, C-187/15, EU:C:2016:550, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

74

Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ja edellä 63 kohdassa jo esitetystä ilmenee, kotimaahansa jäävillä työntekijöillä, jotka tekevät erityissopimuksen, on mahdollisuus suorittaa eläkevakuutusmaksuja vähimmäismaksuperusteita korkeampien vakuutusmaksuperusteiden mukaisesti. Niinpä kyseistä sääntelykehystä on pidettävä pätevänä viitejärjestelmänä.

75

On totta, että asian ratkaisevan tuomioistuimen on määritettävä, mitkä ovat kansallisessa oikeudessa sopivimmat keinot siirtotyöläisten ja kotimaahansa jäävien työntekijöiden yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi. Tässä yhteydessä on kuitenkin korostettava, että tällainen tavoite voitaisiin lähtökohtaisesti saavuttaa siten, että myös erityissopimuksen tekeville siirtotyöläisille annetaan tällainen mahdollisuus sekä mahdollisuus maksaa eläkevakuutusmaksuja takautuvasti vähimmäismaksuperusteita korkeampien vakuutusmaksuperusteiden mukaisesti ja tämän seurauksena vedota oikeuteensa saada vanhuuseläkettä näiden uusien vakuutusmaksuperusteiden mukaisesti.

76

Esitettyihin kysymyksiin on kaiken edellä mainitun perusteella vastattava, että henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehtyä sopimusta on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jolla veloitetaan kyseessä olevan jäsenvaltion sosiaaliturvaviranomaisen kanssa erityissopimuksen tehnyt siirtotyöläinen maksamaan eläkevakuutusmaksuja vähimmäismaksuperusteiden mukaisesti, jolloin mainitun jäsenvaltion toimivaltainen laitos rinnastaa kyseisen erityissopimuksen piiriin kuuluvan ajanjakson samassa jäsenvaltiossa täyttyneeseen ajanjaksoon, kun se laskee kyseisen työntekijän vanhuuseläkkeen teoreettisen määrän, ja ottaa kyseisessä laskelmassa huomioon ainoastaan mainitun työntekijän kyseisen sopimuksen perusteella suorittamat eläkevakuutusmaksut, vaikka mainittu työntekijä oli suorittanut kyseisessä jäsenvaltiossa eläkevakuutusmaksuja vähimmäisperusteita korkeampien maksuperusteiden mukaisesti ennen kuin hän käytti oikeuttaan

vapaaseen liikkuvuuteen, ja kun otetaan vielä huomioon, että tällaisen sopimuksen tekevällä kotimaahansa jäävällä työntekijällä, joka ei ole käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, on mahdollisuus suorittaa eläkevakuutusmaksuja vähimmäismaksuperusteita korkeampien vakuutusmaksuperusteiden mukaisesti.

Oikeudenkäyntikulut

77

Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kymmenes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton sopimusta henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta, joka allekirjoitettiin 21.6.1999 Luxemburgissa, on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jolla velvoitetaan kyseessä olevan jäsenvaltion sosiaaliturvaviranomaisen kanssa erityissopimuksen tehnyt siirtotyöläinen maksamaan eläkevakuutusmaksuja vähimmäismaksuperusteiden mukaisesti, jolloin mainitun jäsenvaltion toimivaltainen laitos rinnastaa kyseisen erityissopimuksen piiriin kuuluvan ajanjakson samassa jäsenvaltiossa täyttyneeseen ajanjaksoon, kun se laskee kyseisen työntekijän vanhuuseläkkeen teoreettisen määrän, ja ottaa kyseisessä laskelmassa huomioon ainoastaan mainitun työntekijän kyseisen sopimuksen perusteella suorittamat eläkevakuutusmaksut, vaikka mainittu työntekijä oli suorittanut kyseisessä jäsenvaltiossa eläkevakuutusmaksuja vähimmäisperusteita korkeampien maksuperusteiden mukaisesti ennen kuin hän käytti oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, ja kun otetaan vielä huomioon, että tällaisen sopimuksen tekevällä kotimaahansa jäävällä työntekijällä, joka ei ole käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, on mahdollisuus suorittaa eläkevakuutusmaksuja vähimmäismaksuperusteita korkeampien vakuutusmaksuperusteiden mukaisesti.

Allekirjoitukset

(*1) Oikeudenkäyntikieli: espanja.